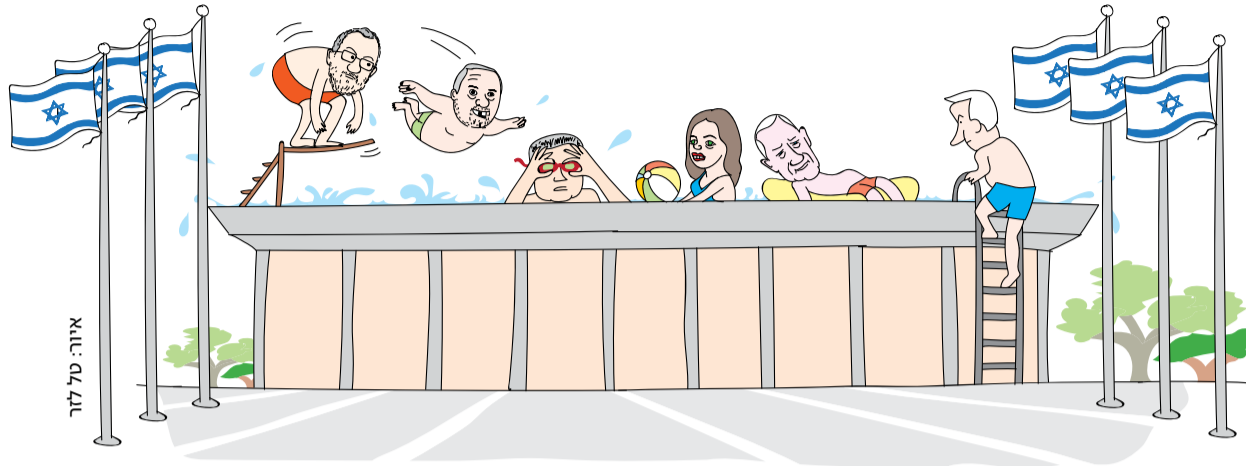

יאיר ניצני מרים גבה

קום בוחר עצל

מדריך לקלפיות ביום שלישי: הביטויים הפופולריים של התקופה - ומה שעומד מאחוריהם

הפייק תפס גם אצלנו, כי הוא מגניב ויש בו ניחוח ביני לאומי, למרות שבאותה מידה היה אפשר להשתמש בביטויים שהולמים יותר את הביצה המקומית - כמו "קשקוש בלבוש", "חרטה ברטה" או "ישראלוף".

קמפיין השחרה. במסגרת הפיכת הצבע השחור למשהו שלילי, ואחרי ביטויים כמו "עשה לי שחור בעיניים", "היה לי יום שחור" והמושגים השליליים "חטול שחור", "דגל שחור", "חור שחור" וכו', הביטוי שנבחר למסע פרסום שכולו השמצות אישיות על מועמד הוא "קמפיין השחרה". נשאלת השאלה מה עדיף לעבור: קמפיין השחרה, או קמפיין הלכנת פניך ברבים? בינתיים אנחנו ירוקים מקנאה, אדומים מבושה וחיוורים כסיה.

מפלגת נישה. כינוי למפלגה שיש לה נושא אחד, ולא מרכזי במיוחד, שהיא מנסה לקדם. קנאביס, גמלאים, זכויות לבעלי חיים וכו'. בבחירות המתקרבות יש לא מעט מפלגות כאלו, והסיכויים שלהן לעבור את אחוז החסימה דומים לסיכויים שלנו לזכות במונדיאל.

במסגרת הניסיון של מפלגות להשמיץ זו את רעותה, נעשה גם שימוש בכינויים מעולם הקמעונאות, כמו "מפלגת סר-פרמרקט". אם כבר מצמידים למפלגות כינויים כאלה, אני מציע לקרוא לליברמן מפלגת טיב טעם, ולכחול לבן מפלגת חדר אוכל קצינים.

הזקנה במסדרון. מושג שהומצא על ידי אהוד ברק בבחירות 1999 לתיאור הצפיפות בבתי החולים, והפך למבטא את כל החוליים והכשלים של מערכת הבריאות. הזקנה הספציפית היא כבר נפטרה מזמן, מסדרונות בתי החולים מלאים בוקנות חדשות, ורק ברק עצמו, שכבר הגיע לגיל שבו לרוב מבלים הרבה בבתי חולים, חוזר לזירה הפוליטית נמרץ מתמיד. אולי כי במקום להסתמך על מערכת הבריאות הוא עבר לקנאביס רפואי.

הרב רפי. אחרי "שלום רפי" ו"תורה תורה רפי", יש עכ"ש שיו גם את "הרב רפי", שר החינוך שלנו לשלושה חודשים, שכבר הספיק לגרום לאנשים מסוימים להתגעגע לנפתלי בנט, שגרים לנו להתגעגע לשאול יהלום, שגרים לנו להתג-עגע לזבולון המר.

דך מסרים. ראשי המפלגות סומכים כל כך על חבריהם למפלגה, עד שהם לא נותנים להם להתקרב למיקרופון בלי דף שעליו הם רשמו כמה משפטי מפתח פשוטים ונוחים לדי-קלום. הביטוי הנפוץ הוא "משתמש בדף", למרות שהמסרים צריכים להיות כל כך פשוטים וקצרים, שהם יכולים להיכנס גם ב"פתק מסרים", ובפועל סביר להניח שהיום כבר מדובר ב"ווטסאפ מסרים".

יום בחירות קל, הצביעו והשפיעו. ●

yairn@israelhayom.co.il

בידיש, שבוודאי עבדה טוב מול פוגרומים בפולין במאה ה-19, אבל לא בטוח שמתאימה תמיד במציאות הנוכחית. כרגע, למשל, מי שצפויים לפצוח ב"קמפיין געוואלד" הם דווקא עמיר פרץ ואורלי לוי-אבקסיס, שמגיעים מרקע קצת שונה, ובמקרה שלהם עדיף אולי לעדכן את הביטוי ל"קמפיין מלח מים, מלח מים" או "קמפיין תצביעו לנו בחיאת רבאק".

יורים בתוך הנגמ"ש. ביטוי לוחמני ישראלי, שלא היה יכול להיוולד בדנמרק או בשווייץ (שם מקסימום היו קוראים לזה "אוכלים סלמון בתוך מפלסת השלג"), אלא רק אצלנו. המד-שמתש בביטוי יוצא מנקודת הנחה שכולנו היינו בסיירת, מסד-תובכים עם אס-16 על החגורה ונוסעים לעבודה בחול משריין, למרות שבפועל אנחנו מחזיקים סנדוויץ' חביטה באוטובוס דן. בשפה הפוליטית הכוונה היא לאיש שמאל או ימין המגדף מיד-שהו מהמחנה (עוד ביטוי שעושה פלאשבקים לטירונות) הפוליטי שלו. בעתיד אני מציע להתחשב גם בג'ובניקים שבינינו ולנסות תחליפים כמו "לשפוך את המים של הספוגה" בתוך המשרד.

לכו להצביע. לא ברור אם מדובר בבקשה, בהוראה או בתחנונים. מה שבטוח - הכוונה היא שמי שילכו להצביע יהיו אנשים מסוימים מאוד, שממש במקרה משתייכים למחנה הפוליטי של המבקש. כך שהכוונה היא בעצם "לכו להצביע עבורי". לגבי שאר המצביעים, הכוונה האמיתית היא כמוכח הפוכה. ביום הבחירות, מפלגות הימין עשויות להניף שלטים בערבית עם הכיתוב "אל תלכו להצביע", בזמן שליברמן יפור שלטים דומים בידיש, בריכוזים חרדיים.

ספין. פוליטיקאים משתמשים בביטוי כשהם רוצים להגיד שמישהו ממפלגה יריבה מנסה להטעות ולבלבל את הציבור. "הוא ספינוולוג", ייאמר על מי שידוע להציג את הדברים כך שייקלטו בציבור הפוך מהאמת, ובצורה הנוחה לו.

באקדמיה ניסו לקבוע את המונח העברי "סחריר", שלא באמת תפס - אולי כי בניגוד למקור האמריקני, הוא מזכיר את כיכר תחריר בקהיר. רון שובל הקדיש כבר לפני שיר לספינוולוגית אור-נימית שעשתה לו סחריר בלב, ושר לה "איך את מסובבת אות?".

דמבו, נישופוני. אולי במסגרת ההתקרבות של משפחת נתניהו לעולם הטבעונות וזכויות בעלי החיים, יאיר נתניהו הצמיד לכמה עיתונאים ואנשי תקשורת ביטויים מעולם החי. גיא פלג כונה על ידיו "דמבו", בעוד אביעד גליקמן התכבד ב"נישופוני". לא סתם הבחירות האלה נראות כמו שילוב בין גן ילדים לגן חיות.

פייק. פעם היה דבר שנקרא פייק אורגזמה, שהוצמד למי שנאחזת ב"כאילו" ומזייפות כדי שכן הווג ירגיש טוב עם עצמו. דונלד טראמפ שדרג את הביטוי וקרא לבדיות של עיתונאים ורשתות טלוויזיה פייק ניוז (וייתכן שבאירועים פורטיים גם הפנה לנשים מסוימות את המונח "פייק בובז").

ביום ג' נלך כולנו לבחור את מועמדינו לכנסת ולהחליט מי, אם בכלל, ינהיג אותנו בשנים הבאות. עם או בלי מצלמות בקלפי, זו תהיה חגיגה לדמוקרטיה, ואני מאחל לכולנו שיהיו לנו כנסת נהדרת וראש ממשלה אדיה, ושיעזבו אותנו בשקט לכמה שנים טובות.

חשוב כמוכן שכולנו נלך להצביע ולהשפיע, גם אם עדיין קשה להשתחרר מתחושת הדו'ה ו החזקה, ושנאנחנו ב"מועד ב", שבעולם בתי הספר מוענק למי שנכשל במועד א'. זאת למרות שלמיטב ידיעתי, אנחנו האזרחים לא נכשלו בכלום - הקשבנו לתשדירים, קראנו מצעים, השקענו מחשבה, הת-ווכחנו בסלון תוך כדי אכילת שטוחים, רבנו, ניסינו לשכנע, ולבסוף שלשלנו פתק.

מי שנכשלו הם הפוליטיקאים, שלא הצליחו להסכים על תוצאות המבחן, כאילו היו מורים בסכסוך על חום התה בחדר המורים, ואנחנו, התלמידים, נענשים בגללם וצריכים לה-תייצב למבחן חווה.

עבור כל מי שהעדיף לבלות את הקיץ לא בארץ או לא בהכרה, ארזנו כמה מהביטויים הפופולריים של התקופה, כולל פרשנות בגוף הטקסט.

הבייס. לצערנו, הכוונה אינה לקולו העמוק של אריק סיני, לתדר נמוך, לגיטרה בס, לתוף רגל (בייס דראם) או ללהקת אייס אוף בייס. מדובר ב"בסיס" האנשים שבכל מצב יצביעו למפלגה מסוימת, גם אם המנהיג שלה יודיע שהוא מתנצר, מעביר את בירת ישראל לתימן ומחליף את דגל המדינה לשיפור בפיתה. כשפוליטיקאי מעביר מסרים שמיועדים לקהל בוחריו הקבוע, תוך התעלמות משאר האזרחים, הוא "פונה לבייס", גם אם אין לנימוקים שלו שום ביס. לעומת זאת, כשהוא מנסה לחזר אחרי מצביעים חדשים, הוא עלול "לעצבן את הבייס", מה שיוביל את הבייס לטנף עליו ברשת החברתית המכונה פייס.

שתיית קולות. למרות שהבחירות נערכות הפעם בקיץ, לא מדובר בפוליטיקאים שהתייבשו כתוצאה מצילומי סרטונים בים או מהאזנה לנאומים מייבשים של בוגי יעלון. מדובר בני-סיון של מפלגה גדולה לקחת, רגע לפני ההליכה לקלפי, קולות ממפלגה קטנה, שנמצאת איתה באותו צד של המפה הפוליטית. במקרה של הליכוד, שמנסה "לשתות" בעיקר את מפלגת "ימינה" של הציונות הדתית, אני ממליץ לברוק שהמשקה אינו יין קידוש, שצריכה מוגזמת שלו עלולה לדפוק את הראש. במחנה השני, סביר שהשתייה תכלול בעיקר אספרסו, אם כי במקרה של מפלגת העבודה עשויים להיתקל שם גם בקומפוט מחדר אוכל בקיבוץ.

קמפיין געוואלד. הצד השני של "שתיית המנדטים" הוא הרגע שבו המפלגה הקטנה והמתייבשת מתחננת למי צביעיה שלא ינטשו את הספינה (שבינתיים הפכה לחסקה) ויטביעו אותה מתחת לאחוז החסימה. הכינוי לקוח מהקריאה